

Språkliga förändringar

Rekommendation från Socialstyrelsen:

Efter ett genomfört terminologiarbete beslutade Terminologirådet i oktober 2007 att publicera de nya och reviderade begreppen.

Förändringarna innebär att:

- Funktionshinder betraktas inte längre som en synonym till funktionsnedsättning utan betecknar ett eget begrepp.
- Definitionen av funktionsnedsättning är oförändrad.
- Handikapp tas bort som uppslagsterm och termen avråds som synonym till såväl funktionsnedsättning som funktionshinder.

Funktionshinder utgör numera en egen termpost och definieras som en: "begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Exempel på begränsningar är svårigheter att klara sig själv i det dagliga livet och bristande delaktighet i arbetslivet, i sociala relationer, i fritids- och kulturaktiviteter, i utbildning och i demokratiska processer. Det handlar framförallt om bristande tillgänglighet i omgivningen".

Handikapp definieras inte, utan avråds som synonym till funktionsnedsättning respektive funktionshinder.

Övergripande språkliga konsekvenser

Förändringen syftar till att tydliggöra distinktionen mellan vad som avser en persons nedsättning av funktionsförmåga och vad som avser problem som uppkommer för en person med funktionsnedsättning i relation till omgivningen. Funktionshinder uppstår således när en person med en funktionsnedsättning möter bristande tillgänglighet eller andra former av barriärer i den omgivande miljön.

Den förändrade terminologin innebär att det inte är logiskt att prata om personer med funktionshinder. Den främsta anledningen är att uttrycket indikerar att funktionshindret är en individuell egenskap eller ett tillstånd. En person har inte ett funktionshinder utan hindret uppstår i förhållande till omgivningen. Frasen "personer med funktionsnedsättning" bör användas vid avgränsning och benämning av personer eller grupper.

Genom att använda funktionshinder enligt den nya beskrivningen blir det också lättare att på ett entydigt sätt beskriva miljöns betydelse för de svårigheter som personer med

funktionsnedsättning kan möta. Det är nu möjligt att använda uttryck som funktionshindrande miljöer eller funktionshindrande processer för att beskriva dessa svårigheter.

Vilket ansvar har Socialstyrelsen för terminologi inom vård och omsorg?

Sedan 2001 har Socialstyrelsen på regeringens uppdrag ett nationellt samordningsansvar för terminologin inom fackområdet vård och omsorg. Med vård och omsorg avses hälso- och sjukvård och socialtjänst. Ansvaret innebär att samordna, publicera och förvalta nationellt överenskomna begrepp och termer som bör användas inom dessa områden.

Terminologiarbetet ska medverka dels till säkerhet för individen som får vård och omsorg, dels till att effektivisera verksamhetsuppföljning och planering samt insamling av hälsodata och kvalitetsdata.

När ett begrepp definieras är det viktigt med enhetliga principer. Syftet med en terminologiskt utformad definition är att underlätta en entydig kommunikation – samtliga ska veta vad som menas och att alla menar samma sak. Råder det olika uppfattning om ett begreppens innebörd är det nödvändigt att reda ut dem genom terminologiarbete, som utförs i samarbete mellan sakkunniga och terminolog. Socialstyrelsen bereder de ärenden som ska beslutas i Terminologirådet. Beslut om rekommenderad användning av begrepp och termer fattas sedan av Terminologirådet som består av representanter för Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting och privata vårdgivare. En beslutad terminologi publiceras i Socialstyrelsens termbank <http://app.socialstyrelsen.se/termbank/>

Mer information om terminologi finns på socialstyrelsens hemsida www.socialstyrelsen.se.